

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 371

Duben 1987

JAK PRACOVAT PRO HUMANITNÍ IDEÁLY

Projev k 137. výročí narození T. G. Masaryka na slavnosti v Santa Ana, Kalifornie, kterou uspořádaly odbočky Československé Národní Rady Americké v Los Angeles a v Orange County

Jiří Breber

Před necelým půlrokem, 28. října 1986, jsme na tomto místě mluvili o Tomáši Garrigue Masarykovi a promítali si diapozitivy z jeho života. Obdivovali jsme zejména jeho vynikající duševní schopnosti, pracovitost a statečnost. Letos uplyne 50 roků od úmrtí tohoto nevšedního muže. Narodil se 7. března 1850. Zemřel 14. září 1937. Nejen Češi, Slováci a Podkarpatští Rusíni, kteří se těšili po dvacet let ze svobody a pokroku v předválečném Československu, budou letos vzpomínat prvního prezidenta tohoto demokratického státu. Význam Masarykův přerostl hranice pozdější Československé republiky již dávno koncem minulého století, kdy byl Masaryk pokládán evropskými politiky a vzdělanci za významného Evropana. Letos připravují nejrůznější organizace a instituce v Evropě a Americe akce, které mají připomenout a osvěžit dílo a význam TGM.

Tomáš Masaryk, i když byl doktorem filozofie, univerzitním profesorem, poslancem c.k. rakouského parlamentu a nakonec prvním prezidentem Československé republiky, neměl snadný úděl. Jeho život byl neustálý boj s odpůrci. Často na život a na smrt. Nechci dnes mluvit o jeho zápase o vědeckou pravdu, když projevil oprávněné pochyby o pravosti podvržených rukopisů královedvorského a zelenohorského. Tato historie je všeobecně známá. Je však vhodné si připomenout zaslepenost a přímo zuřivou nenávisť jeho kritiků z řad pseudo-vlasteneckých kruhů. Bohužel, dodnes nevymizeli, jak můžeme občas poznat z československého zahraničního tisku, krátkozrací zlobní jednotlivci, kteří žlučovitě kritizují každého, kdo se naším národům nebo vězněným jednotlivcům snaží obětavě pomáhat.

Připomeňme si na malé ukázce, k jakým zvratům z jednoho extrému do druhého může dojít v českém veřejném mínění.

“Národní listy” před sto lety překroutily smysl článku Masarykova stoupence a vrhly na Masarykovu hlavu tuto kletbu: “Jdi k čertu, ohavný zrádce. Přimkni se se svou pochybnou duševní troskou a svou mravní mizérií ke komu chceš; jen neopovažuj se už ani užívatí našeho posvátného jazyka a pokáletí jej svým podlým duchem a otravným dechem. Jdi, přimkni se k nepříteli, jemuž sloužíš, zapomeň, že jsi se narodil z české matky a že jsi kráček po české půdě. My tě z našeho národního těla vylučujeme jako šerednou hlízu. Jdi, uteč z této svaté země, než se pod tebou otevře, aby tě pohltila.”

21. prosince 1918, v den příjezdu prezidenta Masaryka do Prahy, zpíval pěvecký sbor na Wilsonově nádraží hymnus Masarykovi na uvítanou. Píseň začínala slovy:

Jako psanec šel Jsi v dál,
pochopy všemi štváný,
vrátil Jsi se jako král,
národem milovaný.
Svět Jsi prošel křížem krážem,
moře jeho, pevniny,
holou rukou dobýváje
volnost naší otciny.
Bud' zdrav, bud' zdrav, Masaryku,
bud' zdrav, bud' zdrav, bud' zdrav, Masaryku,
bud' nám zdrav.

Snad nikomu nemohl být tento pathos, tato okázalá pompa vzdálenější než Masarykovi samému. Na sáhodlouhý projev Aloise Jiráska odpověděl jen stručně a svůj projev zakončil výzvou k práci: “Žijeme v pohádce, ale v pohádce skutečnosti. Každý z nás, ať mocný či slabý, může přispět svým dílem na budování naší republiky.” Masaryk pak odmítl vstoupit do přistaveného pozlaceného kočáru, který dříve snad patřil c.k. místodržícímu, a dal přednost “demokratickému” automobilu.

Z “ohavného zrádce” se najednou stal “Král, národem milovaný”. Ale začala klíčit tak zvaná “masarykovská legenda”. Všechny bezesporu významné činy Masarykovy byly glorifikovány, o Masarykových chybách, kterých se každý člověk, i Masaryk dopouštěl, zejména v tak komplikované situaci jako byla světová válka, se mlčelo, na některé jeho významné spolupracovníky bylo zapomínáno. Masaryk však jako prezident neodpočíval nečinně na “presidentském trůnu”. Byl aktivní ve vnitřní i zahraniční politice ještě více než bylo od jeho funkce očekáváno, jak můžeme vyčíst z dokumentu v nedávno vydané knize Jaroslava Pecháčka: “Masaryk, Beneš, hrad”.

Dodnes je Masaryk kritizován za to, že nepoznal již v roce 1917 nebezpečí, které pak vyplynulo z bolševické revoluce v Rusku, že nepřikázal československým légiím bojovat proti bolševikům. Situace v Rusku byla tehdy tak chaotická, bylo tam tolik válčících stran, že ani západní vlády neodhadly zavlásť situaci správně. Masarykovým cílem i cílem légií bylo vybudování svobodného, nezávislého Československého státu, nikoli vykrvácení légií v bojích proti bolševikům. Později, když byly československé légie k boji s bolševiky vprovokovány, když jim bylo Trockého rudými gardami bráněno v rychlém odjezdu na francouzskou frontu, když se légie zúčastnily tak zvané “intervence”, ukázala se materiální a vojenská podpora západních vlád československému vojsku na Rusi zcela nedostatečnou.

VESTNIK

April 1987

Organ of the Czechoslovak National Council of America

Published monthly (Except bi-monthly July-August)
Subscription \$5.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - O. Kovar

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650
Telephone: 656-1117

VĚSTNÍK

Duben 1987

Orgán Československé národní rady americké

Vychází měsíčně (s výjimkou dvojčísla v červenci-srpnu)
Předplatné \$5.00 - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - O. Kovářová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650
Telefon: 656-1117

Masarykova kritika marxismu a komunismu je dostatečně známá z jeho sociologických a historických děl.

Vraťme se však do přítomnosti. V lednu tohoto roku uplynulo deset let od vzniku Charty 77 v Praze. Charta 77 vyzývala k dodržování lidských práv, ke kterým se československá komunistická vláda formálně zavázala. Signatáři Charty i mnoho dalších Čechů a Slováků jde ve šlépějích TGM a nebojácně kritizují diktátorsky vládnoucí režim. Někteří lidé v exilu zase neustále připomínají západním vládám nespravedlnost a zločiny, kterých se prosovětský režim v Československu na našich národech dopouští a varují před nebezpečím, kterým komunismus je pro všechny demokratické země. To jsou cesty, kterými šel i Masaryk.

Charta 77 bojuje za lidská práva. Diktátorské režimy mají z lidských práv větší strach než z amerických raket. Dodržování lidských práv znamená dovolit kritiku režimu, dovolit lidem říkat pravdu, připustit požadavek demokracie. Dodržování lidských práv by znamenalo konec diktatury. Toho je si vědom Husák s Biřákem, toho je si vědom i Michail Gorbačev v Kremlu, toho jsou si vědomi čínští komunisté. Zpustošenému socialistickému hospodářství by zajisté pomohlo, kdyby lidé mohli jednat svobodněji, kdyby komunistické režimy získaly na svoji stranu většinu inteligence. Ale malý kousek svobody budí touhu po větší svobodě a lidé v komunistických zemích dobře vědí, že svoboda by jim přinesla i hmotnou prosperitu. Proto čínští komunisté nedávno zrušili mnoho svobod, které předtím povolili, proto Gorbačev dělá spíše jen propagandistická gesta než skutečné uvolnění a proto Husák s Biřákem na Pražském Hradě nechťejí o reformách ani slyšet.

Vraťme se však ještě k Tomáši Masarykovi. Připomeňme si dvě význačné události jeho života, kdy se angažoval za svobodu svědomí a za lidská práva.

Snad nejhorší dobu prožíval před První světovou válkou, když přišel rok 1899 a s ním pověstná "Hilsnerova aféra". V lese u Polné byla nalezena mrtvola zavražděné dívky a rozvášněné veřejné mínění ukazovalo na tuláka židovského původu Leopolda Hilsnera jako na pachatele, který údajně s pomocníky děvče zavraždil, aby získal křesťanskou krev pro náboženské obřady židovské sekty. Prof. Masaryk, když pozoroval to strašné davové běsnění, které nepřipouští logické myšlení, když viděl, že se jedná o nesmyslnou pověru, protože židovské náboženské rituály studoval, a když se nikdo z představitelů církve ani národa na obranu zdravého rozumu nepostavil — nanejvýše pobouřen pozvedl se proti tomu sám. Nikoli na obhajobu Hilsnera, ale na záchranu zdravého lidského rozumu, na záchranu pravdy před pověrou.

Do té doby žádný člověk snad nebyl tak zneuctěn v českém tisku jako Masaryk. V novinách byla uvedena

Masarykova adresa, aby rozvášněné davy věděly, která okna rozbít. Hrůza Masarykových stoupců ho musela bránit před insultacemi na ulicích i v posluchárnách university. Byl postaven před soud za autorství brožurky "Nutnost revidovat proces polenský". Spolu s ním byl souzen i vydavatel brožurky dr. J. Herben. Byli odsouzeni k pokutě 30 zlatých za "pokus působit na soudní rozhodnutí". Zato štvavá antisemitská žurnalistika, která ovlivňovala soudní rozhodnutí daleko více, před soud postavena nebyla. Masaryk byl tehdy označován za placeného zastávce vídeňských židů a Němců. Zní to dnes jako anekdota: Masaryk, jehož dílo je prodchnuto křesťanskou etikou a jehož pojmání českých dějin je zápas českého živilu s živlem německým, se nechal podplácet, aby škodil českému národu.

S projevy antisemitismu se setkáváme v českých kruzích i v zahraničním tisku dodnes. Ještě v roce 1985 jsem dostal anonymní dopis, odeslaný z Marina Del Rey v Kalifornii, který přináší teorie o Masarykově nemanželském otci německo-židovského původu, o podpoře, které se dostalo Masarykovi v době studia od Němců a židů, atd. Jsou to velmi pochybné a neověřené domněnky. Masaryk, který se protloukal na studiích kondicemi, který nedostal kloudné zaměstnání ani po doktorátu, který náruživě studoval češtinu a slovanské jazyky, který se podepisoval na svoje první filosofické práce o svobodě člověka Tomáš Vlastimil Masaryk, který později založil československý národní stát, měl by být nástrojem cizích elementů?

Naskýtá se otázka, kde je vlastně podstata českého antisemitismu? Českým nacionalistům se nezamlouvalo, že židé žijící v českých zemích, se ve většině hlásili k německé kultuře. Je to etnický zcela pochopitelný, že židé nemohli prožívat české národní obrození stejně jako Češi, a že spíše v mnohonárodním státu viděli záruku bezpečnosti po tragických zkušenostech z historie. Nacionalistické, revoluční hnutí ještě nikdy předtím nepřineslo výhody etnické menšině. Teprve demokratizace a zaručení lidských práv, které přinesla První republika, získaly převážnou většinu židovských občanů pro ideu československého státu. Masaryk byl demokrat a žádal spravedlnost pro všechny národnostní menšiny; pro Čechy, Slováky, Chorváty, Slovincy a také pro židy. Můžeme se o tom dočíst v dokumentech, které nedávno vydal Jiří Kovtun nad názvem "Slovo má poslanec Masaryk", kde jsou shromážděny hlavní Masarykovy projevy v rakouském parlamentu.

Jeho názory na náboženství vyvolaly v době jeho působení na Karlově universitě nenávisť představitelů oficiální římsko-katolické církve, že od dob Husových nebyl žádný český člověk terčem tak zlobných útoků jako Masaryk. Byl postaven před soud "za zločin rušení náboženství", hrozil mu nejen několikaměsíční těžký žalář,

ale v souvislosti s tím také ztráta doktorátu, profesorského místa na universitě a zničení existence jeho a jeho rodiny. Nepřipomíná vám to tak trochu poměry v dnešním Československu, kde k podobným trestům jsou odsuzováni odpůrci oficiálního náboženství marxisticko-leninského? Zemský trestní soud v Praze však tehdy, v roce 1906, umožnil Masarykovi spravedlivý proces a Masaryk byl nakonec osvobozen. Ironií té doby bylo, že Masaryk byl a zůstal po celý život hluboce věřícím křesťanem. Masaryk si však dovolil pochybovat o autoritě církve a hledal svoji vlastní cestu ve věci víry. Mnozí představitelé římsko-katolické církve byli zastánci Habsburské dynastie a těm nevyhovovala Masarykova politika, vedoucí k rozbití starého Rakouska-Uherska. Vlastenečtí kněží a ti, kterým ležela na srdci sociální bída, vytvořili později Lidovou stranu, která Masarykovy snahy podporovala. Dnešní římsko-katolická církev je již jiná.

Na závěr bych chtěl ještě citovat odstavec z dokumentu Charty 77 "Slovo ke spoluobčanům", z ledna tohoto roku, který svědčí o tom, že myšleky demokracie a jméno Masarykovo je v naší staré vlasti stále živé: "Vykročení k větší demokracii by pro naše národy nebylo krokem do neznáma. Máme se o co opřít, máme své vlastní demokratické tradice. Už první československý prezident spojoval náš stát s ideou demokratické samosprávy a sociální spravedlnosti... Vymaňme se konečně ze své pohodlné odevzdanosti osudu. Přestaňme čekat, co udělají jiní, udělejme něco sami. Probudme se z apatie, nepropadněme pocitu marnosti, překonejme svůj strach." To jsou slova opravdu masarykovská.

SEDMÝ BŘEZEN V LÁNECH

V 11 hodin dopoledne, dne 7. března t.r. položil velvyslanec Spojených států v Československu, Julian M. Niemczyk, ve společnosti dalších úředníků amerického velvyslanectví v Praze, věnec na hrob prvního presidenta Československé republiky, Tomáše G. Masaryka. Při té příležitosti velvyslanec Niemczyk řekl toto:

"Je pro mne velkou ctí, že dnes mohu zastupovat lid a vládu Spojených států amerických na této důstojné každoroční slavnosti, připomínající narození Tomáše Garrigua Masaryka, prvního presidenta Československa. Tomáš Masaryk se narodil před 137 léty a na tento rok připadá padesáté výročí jeho smrti."

"Tomáš Masaryk byl velkým mužem naší doby, možná všech dob. Třebaže i tací lidé jsou smrtelní, jejich ideje nikoliv. A proto myšlenky Tomáše Masaryka stále řídí a inspirují ty z nás, kteří si váží svobody a lidského života. Masaryk byl především humanistou; nikoliv blahosklonným humanistou, ale takovým, který věřil ve schopnosti jedince přispět k vytvoření lepší společnosti cestou vzdělání a cestou spolupráce. Jeden autor o něm napsal: Demokracie pro Masaryka vyjadřuje víru, že každý jedinec by měl být schopen získat vzdělání a žádný vnější limit, žádná společenská bariéra, ani ekonomický nebo politický útlak by neměl bránit k realizaci jeho vlastního vývinu.

"Tyto myšlenky vedou dále nás i naše děti a já věřím, že bude dobře sloužit i dětem našich dětí. Jsou součástí sdílených hodnot a tradic naší civilizace. Jsem velmi hrdý na ony úzké vztahy, které měl prezident Masaryk s mojí zemí, jakož i na historická pouta přátelství, jež pojí jeho národ s

národem mým..." Komemorace se také zúčastnili místní čeští občané.

—afa—

ING. ŠTEFAN PAPÁNEK

Švehla našiel v Hodžovi primeraného a spoľahlivého partnera a ich spolupráca umožnila, že agrárna strana začala republiku zaistiť aj medzinárodne v spolupráci s ostatnými stredoeurópskymi, neskoršie aj s ostatnými európskymi agrárnymi hnutiami a to vytvorením takzvanej Zelenej internacionály, či medzinárodnej sedliackej únie, ktorá mala sídlo v Prahe a ktorej za svojho života bol predsedom Švehla a po jeho smrti Dr. Milan Hodža.

Druhá veľmi významná črta v politickom vývoji a práci Antonína Švehlu je jeho pomer k prezidentovi Masarykovi. O tom, že Masaryk mal veľmi blízko k Benešovi, sa všeobecne pozná. Ale o tom, aký mal vzťah Masaryka k Švehlovi a opačne, sa vie menej. Je známe, že Masaryk navštevoval Švehlu aj súkromne, teda, že tu existoval tiež priateľský pomer, ale menej sa pozná prečo ten pomer bol tak priateľský a srdečný. V čom to obsahove vázilo? Ako mohlo vobec k tomu dojsť, že demokrat-filozof si tak dobre rozumel s demokratom-praktickým politikom? Vysvetlenie treba hľadať v dvoch okolnostiach: v prvom rade v tom, že Švehla aj keď nemal formálne vysoké vzdelanie, vlastným štúdiom poznal české dejiny, historický vývoj Čechov a mal rozhlád o politickom vývoji vo svete tak veľký, že to skúsenému filozofovi-univerzitnému profesorovi Masarykovi imponovalo; že poznal, že so Švehlom môže hovoriť o všetkom. Druhá vec, ktorá sa tu uplatnila, bola to, že Masaryk práve ako teoretik demokracie a ako filozof si uvedomoval, že rovnako dôležité aké vytvorí ideový koncept demokracie je schopnosť ideový koncept demokracie v praxi presadiť, aby fungoval, aby zaručoval riadny chod vládných prác. A Masaryk poznal, že najväčší zmysel pre túto stránku veci má Švehla, viac ako ktokoľvek iný, Beneša nevynímajúc. A tak sa stalo, že filozof a ideológ demokracie si rozumel s demokratom politickej praxe, že sa vzájomne jedinečne dopĺňovali.

Švehla však nebol politik v tom bežnom slova zmysle ako si to obvykle myslíme pod pojmom politika a ako tomuto pojmu niekedy dávame aj pejoratívny teda negatívny zmysel. Švehla bol politik, pre ktorého bola politika umením, umením — ako sám povedal — najkrajším zo všetkých umení. To preto, že materiálom politiky a politika, s ktorým musí narábať je sám život. Preto Švehla povedal, že nepozná nič krajšie ako je politika a dodal, že zo všetkých je najkrajšia politika československá. To preto, dodal k tomu Švehla, že československá politika je tak ťažká. Hovoril: "Malý štát, nehotový a politicky neskúsený národ." Silné menšiny, to znamená medzinárodná a svetová politika na vlastnom grunte, vo vlastnom dvore. Tak sa javila Švehlovi československá politika. A k tejto úvahe o československej politike dodal: "My všetci sme v službe; úloha, ktorá nám je udelená osudom, je vec svetová a vec pre veky. Jediné heslo a jediná istota je, že musíme vydržať. Tretiu vec, ktorú musíme aj v tejto súvislosti spomenúť, je Švehlov postoj voči Nemcom. Švehla bol úprimný český vlastenec. Londýnské Times v deň jeho pohrebu napísali, že Švehla "was Czech of the Czechs", čím chceli vyjadriť to, že Švehla bol rýdzy vlastenec, český národovec, Čech z českého národa, ktorý nikdy nezabúdal na české národné záujmy a vždy ich chránil. Ale pri tom londýnske noviny dodávali, že Švehla

“was not chauvinist”. A to je pravda. Švehla si uvedomil, že Nemcov treba dostat' do aktívnej československej politiky, že ich treba priviesť na podu československej štátnosti. A Švehla sa o to staral. Podarilo sa mu to, keď najprv dostal do vlády nemeckých agrárnikov a neskôr aj sociálnych demokratov. Švehla to považoval za úspech a za prínos pre štát. Kto pozná ako by sa situácia bola ďalej vyvíjala, keby bol Švehla žil.

Pokračovanie

VZPOMÍNKA NA STATEČNÉHO VLASTENCE EDU HAUPTMANN

Ota Hora, Ottawa

O prvým jarním dnu, 21. března, došla nám z Ameriky, ze Seattlu, smutná zpráva o tom, že v ten den tam zemřel po dlouhé a těžké nemoci věrný přítel a statečný vlastenec Eduard Hauptmann, právě když dovršil 78 let svého plodného života. Eda se narodil dne 20. března 1909 v Božkově u Plzně. V Praze vlastnil velký uzenářský závod. Aktivně se zúčastnil boje proti nacismu ve skupině Praporu svobody. Hlavním úkolem bylo přechovávat osoby stíhané Gestapem, parašutisty, ukrývat zbraně, jichž bylo pak použito i při Pražském povstání dne 5. května 1945. Za to dostal dvě vyznamenání. Tato skupina, s níž jsem byl ve styku již dříve prostřednictvím čs. legionáře plk. Poustky (vězněn a zemřel) pověřila ihned 25. února 1948, Edu Hauptmanna, aby mi pomohl k útěku, což splnil. Zachránil mi život. Za pouhých pět dní po puči s jeho statečnou pomocí a obětavostí, jsem byl už 2. března 1948 na svobodě v americké zóně Německa. Zajímavé je, že během příprav k útěku mi Eda sdělil v neděli dne 29. 2., že mohu uprchnout se skupinou Jana Masaryka. Druhý den nato, 1. března mi oznámil, že už to není možné, protože Jan Masaryk je hlídán asi 26-člennou komunistickou tajnou policií. Když 10. března Jan Masaryk byl nalezen mrtev, usoudil jsem, že šlo o vraždu, nikoliv sebevraždu. Zdůvodnil jsem to i ve své knize “Svědectví o puči”, s. 494-496, v níž jsem též podrobněji napsal o Edovi Hauptmannovi v kapitole “Zatýkáni, skrývání, útek”. Rys Edovy povahy byl jasný: obětoval a riskoval svůj život, aby zachránil životy a svobodu těch, kteří byli ohroženi barbarským komunistickým režimem. V této činnosti s obdivuhodnou odvahou pokračoval až do svého zatčení v dubnu 1948, kdy plánoval útek své ohrožené rodiny, což se už nikdy nezdařilo.

Po zatčení, žalářování a krutých nelidských výsleších na Pankráci, Ústí n.L. v uranových dolech, koncentračním táboře Vikmanově, cituji aspoň několik vět z jeho dopisu, který napsal po svém dramatickém útěku z uranových dolů, už na svobodě, z uprchlického tábora Ulm, v Německu:

“Po rozloučení s Tebou, Oto, u hranic, jsem odejel do Prahy, nikdo nic o ničem nevěděl. Práce se zdařila, jak to uznal i náš přítel důstojník pražské policie V.S. (nyní již mrtev, umučen komunisty). Pracovali jsme tehdy ve dne v noci, jezdil jsem stále, pomáhat k útekům. Dělal jsem záznaky pro lidi, kteří si to ovšem zasloužili. Hlavně, že jsme zachránili jejich životy... Jsem tu v táboře v Ulmu, po strašných utrpeních prožitých na Pankráci, v Ústí n.L., v koncentračním táboře Vikmanově (“návrát nežádoucí!”). Odtamtud jsem utekl. Byli jsme tři. Prchali jsme v trestaneckých šatech přes ruskou zónu, jednoho z nás Rusové zastřelili, dva jsme se probojovali...”

Při náhodné schůzce ve Washingtoně, tuším s generálem Sklenářem-Husineckým, který byl vězněn na Pankráci s Edou, jsem se dozvěděl o nelidském utrpení Edově při krutých výsleších, při nichž nikdy nikoho neprozradil, i když byl zbit do bezvědomí a pak ho hodili zkrvaveného zpět do cely... Otřásající je svědectví Edovo o výslechu své matky Barbory Hauptmannové, 70 let staré nemocné ženy: “Přivedli ji do místnosti, kde jsem byl vyšetřován. Ptala se: “prosim vás, kde je můj syn?” — Nepoznala mne, protože jsem výslechy byl zmučen k nepoznání. (Též i moje žena Eliška mne při výslechu hned nepoznala!) Proto jsem ji sám oslovil ‘maminko!’, matku však hrubě odstrčili... Maminka začla plakat a na ně nadávat... Z jejich očí jsem vycítil, že nic nevyzradila a abych ani já nic nevyzrazoval... Stal jsem se tvrdší i za cenu utrpení...”

Eda po krátkém pobytu v Kanadě přesídlil natrvalo v r. 1959 do Ameriky, usadil se v Seattlu, kde ve svém oboru se proslavil zvláštním procesem při výrobě známé pražské šunky. Po marném úsilí získat svou rodinu z Prahy — jen jeho synu Edovi se až po mnoha letech podařil útek do Ameriky — našel posilu v novém manželství s Nadou, která mu byla velikou oporou v dobách nejtěžších, zvláště v době těžké, dlouhé nemoci. Děkujeme ji za její obětavou péči o Edu. Vyslovujeme ji, jakož i jeho synovi a jeho rodině upřímnou soustrast nad ztrátou Edy, vzácného člověka a vlastence. Eda, svou statečností, opravdovým vlastenectvím a hrdinskými činy zůstává vzorem a příkladem boje za svobodu. Za to mu patří naše díky, vděčnost a láska. Milý Edo, nikdy nezapomeneme na krásné činy, které jsi ve svém plodném životě vykonal obětavě a nezištně pro jednotlivce i celý národ!

AMERICAN ARTISTS PROTEST ARREST OF JAZZ SECTION

New York, NY — Twenty-six leading American writers, artists and musicians joined today to call on the Czechoslovak government to cease prosecution of the Executive Committee of the Jazz Section and to restore its legal existence. The petition, signed by American writers such as E. L. Doctorow, Arthur Miller, Toni Morrison, Susan Sontag, William Styron, John Updike and Kurt Vonnegut, and by prominent jazz musicians such as Dave Brubeck, Gil Evans, Tommy Flanagan, Mel Lewis, Wynton Marsalis, Gerry Mulligan, Sonny Rollins, Billy Taylor and Cecil Taylor, stated that “the arrest of the Jazz Section members has already tarnished the image of Czechoslovakia as a country that promotes and supports jazz music; a conviction, however, would cause irreparable damage to the state of culture in Czechoslovakia.”

The Jazz Section, which is a member of the International Federation of Jazz Musicians and is affiliated with UNESCO, has won an international reputation for its role in stimulating musical and cultural activities in Czechoslovakia since the early 1970s. Since 1985, however, the Jazz Section has come under increasing attack by the government. In September 1986, the Executive Committee of the Jazz Section — Karel Šrp, Josef Skalník, Vladimír Kouřil, Tomáš Křivánek, Čestmír Huňát, Miloš Drda and Vlastimil Drda — was arrested. The petition claims that the government's attempts to dissolve the Jazz Section “can only be viewed as a viola-

tion of Czechoslovakia's commitments under international agreements, particularly the Helsinki accords."

The text of the petition follows:

PETITION ON BEHALF OF THE JAZZ SECTION

As American writers, artists and musicians concerned with freedom of artistic expression around the world, we were greatly disturbed to learn of the September arrest of the Executive Committee of the Jazz Section in Czechoslovakia — Karel Šrp, Josef Skalník, Vladimír Kouřil, Tomáš Křivánek, Čestmír Huňát, Miloš Drda and Vlastimil Drda. As artists, we see jazz not only as an American art form, but as an international language meaningful to many cultures.

The Jazz Section, which is a member of the International Federation of Jazz Musicians and is affiliated with UNESCO, has won an international reputation for its role in stimulating musical and cultural activities in Czechoslovakia. We look forward to increased cultural exchanges with groups such as the Jazz Section as part of the cultural exchange agreement that was signed in 1986 by the United States and Czechoslovakia. The arrest of the Jazz Section members has already tarnished the image of Czechoslovakia as a country that promotes and supports jazz music; a conviction, however, would cause irreparable damage to the state of culture in Czechoslovakia.

The Czechoslovak government's attempts since 1985 to dissolve the Jazz Section can only be viewed as a violation of Czechoslovakia's commitments under international agreements, particularly the Helsinki accords. We therefore join our British colleagues in urging the Czechoslovak government to cease prosecution of the Jazz Section and, most importantly, to recognize and restore its legal existence as part of the Union of Musicians.

Edward Albee, Joan Baez, Dave Brubeck, Hortense Calisher, E. L. Doctorow, Gil Evans, Tommy Flanagan, Max Gordon, Nat Hentoff, Mel Lewis, Wynton Marsalis, Arthur Miller, Dan Morgenstern, Toni Morrison, Gerry Mulligan, Robert Rauschenberg, Sonny Rollins, Gunther Schuller, Susan Sontag, Frederick Starr, Rose Styron, William Styron, Billy Taylor, Cecil Taylor, John Updike, Kurt Vonnegut.

RUDOLF FRAŠTACKÝ — 75

Dňa 11. februára sa v Toronte dožil 75 rokov Rudolf Frašťacký, bývalý poslanec pražského parlamentu, povereník výživy, podpredseda Zboru povereníkov, predseda zastupiteľstva Rady slobodného Československa. Československé spolky a početní priatelia ho pozdravili na spoločenskej večeri 14. februára. Za Radu slobodného Československa ho pozdravil predseda výkonného výboru Dr. Mojmir Povolný, za Československú národnú radu americkú podpredseda Ing. Štefan Papánek, za Československé združenie v Kanade predseda Jiří Corn, za Klub 231 predsedkyňa Ottová, za Sokol v zahraničí starosta Waldauf. O jeho politickej činnosti doma i v exile prehovoril Dr. Martin Kvetko. V exile sa Rudolf Frašťacký stará najmä o to, aby hlas československého exilu prenikol všade tam, kde sa rokuje o ľudských právach i rozširuje v medzinárodnom svete svedectvo o činnosti Charty 77 a o utlačovateľskom režime v Prahe. Jubilant zdoraznil, že si považuje za hlavnú povinnosť upevňovať spoluprácu a dorozumenie s bratrským

českým národom, že verí v budúcnosť spolupráce našich národov vo federatívnom štátnom zväzku. Svoju činnosť za druhej svetovej vojny, kedy bol spojkou medzi domácimi odbojovými organizáciami na Slovensku a exilom v Londýne, podpísal v príspevku uverejnenom v Zborníku *Zo Slovenska cez Freya*, ktorý vydala Stála konferencia slovenských demokratických exulantov v roku 1976 v Toronte.

Po odchode do exilu Frašťacký založil v Toronte bankovní ústav Metropolitan Trust Co. a pri tom organizáciu International Investment, ktorá sa stará o rozvoj kanadského hospodárstva. Tuto činnosť koná aj po svojom ochode na odpočinok. Venuje sa však už prevážne exulant-skej činnosti, najmä činnosti Rady slobodného Československa. *Z tiskové zprávy Rady slobodného Československa*

Z Českého národního hřbitova v Chicagu

Je po Vánocih, nejhezčích svátcích v roce, na které se všichni těšíme, mladí i staří. Pro nás, kteří jsme prožili svá mladá léta někde na venkově ve starém kraji a později v naší zlaté Praze, mají Vánoce zvlášť hluboce procítěný význam. Aspoň ve vzpomínkách se rádi vracíme do doby, kdy jsme slavili Vánoce doma uprostřed klidu a míru v Masarykově svobodné republice.

Ale jak již řečeno, je po svátcích a začínáme nový rok a vracíme se do toho normálního honu a shonu všedního života. A tak je tomu také tak na našem Českém národním hřbitově.

Jako všude jinde i na hřbitově zakončili jsme minulý rok přehlídkou vykonané práce a myslím, že s výsledkem můžeme být spokojeni. Snažili jsme se udržet vše v nejlepším pořádku, budovy, mauzoleum, hroby a trávníky s krásnými květinovými záhony, aby ta naše zahrádka v Chicagu, v níž odpočívá v pokoji již přes 100.000 krajanů, zůstala na vždy krásným, čistým a posvátným místem, hodna nápisu na hlavní bráně "Česko-Národní Hřbitov", kam krajané by rádi chodili navštěvovat přátele, uložené tam k poslednímu odpočinku.

Naši dělníci dali si přes zimu do pořádku všechno nářadí a jsou připraveni na přicházející jaro až se příroda začne probouzet, aby začali s úklidem a úpravou náhrobků a záhonů, pro které si přes zimu vypěstovali tisíce krásných sazenic celé variace květin. Již nyní, když to slunko zasvitne, všichni pookřejeme a jako když nám do žil nalije novou energii a člověk se zrovna těší na to jaro jako na nový život.

Loňský rok jsme opět tradičně zakončili darováním několika tisíc dolarů demokratickým krajauským organizacím na podporu jejich záslužné činnosti pro dobro krajauského veřejného života v Chicagu jako českým školám, Sokolu, Českému Domovu, ČSA řádům, Československé národní radě americké, Matici vyššího vzdělání a j. Mimo to přispěli jsme finančně během roku na různé podniky, pořádané krajauskými organizacemi a společně s CSA Fraternal Life vydržujeme pravidelný nedělní rozhlas. Snad jsme jedinou organizací, která si přímo ve stanovách vytkla, že z přebytků bude podporovat kulturní a společenskou činnost Čechů a Slováků.

V lednové schůzi zvolil si Sbor delegátů nový výbor pro rok 1987. Zvolení, resp. znovu zvolení byli: předseda Bohumil Vydra, místopředseda Petr Vojtík, tajemník Karel Halaška, pokladník Otto Legner, do správního výboru

James Krákora, František Frantík a František Kostka, do účtujícího výboru George Vytlačil, William Budilovský a Milo Vostál a za právního poradce byl jmenován George Bouček, v administraci zůstává jako dílovedoucí Phil Roux a administrátor William Pour.

V únorové schůzi nově zvolení úředníci byli nastoleni bratrem Peškem. Schůze se konala v restauraci Klas v Ciceru, které předcházal společný oběd. Je to tradiční pohoštění pro všechny delegáty.

Trochu jsem se rozepsal o tom a chtěl zdůraznit, že Český národní hřbitov je též záslužnou krajanskou organizací, která je vždy součástí a vydatnou finanční pomocí pro pořádání krajaňských společenských a národních podniků a každoročně sami sponsorujeme důstojnou vzpomínkovou oslavu v Den Zdobení Hrobů na počest padlých amerických chlapců v amerických válkách za svobodu. Jinými slovy věříme ve vzájemnou pomoc a proto doufáme, že naši lidé budou také v budoucnu pamatovat na Český národní hřbitov a používat jeho služeb, když je budou potřebovat.

A nemohu zakončit, abych se nezmínil, že jsme v našich posledních schůzích postrádali bratry Loulu a Gurtlera a sestry Davídkovou a Klenovou, kteří nám onemocněli. Pozdravujeme je a přejeme jim brzké uzdravení.

Karek Halaška, tajemník

Vážení přátelé:

* * *

Jako v minulých letech, také letos Český národní hřbitov připravuje vzpomínkovou oslavu na Den zdobení hrobů, připadající letos na PONDĚLÍ 25. KVĚTNA 1987 za účasti vojenských, občanských a krajaňských organizací s tradičním průvodem od Českého Domova, kde se seřadí v 9 hodin ráno a odkud vyjde v 9:30. Podrobnosti programu budou oznámeny později v krajaňském tisku a na naší pravidelné rádiové nedělní hodině od 9—10 AM na stanici WCEV 1450 AM. Vlastní vzpomínkové obřady budou se konat u pomníku padlým vojínům z občanské války.

Tradiční vzpomínkové obřady na Českém národním hřbitově jsou skutečně jednou z mála příležitostí v roce, která se naskýtá nám, americkým občanům československého původu, k projevení úcty a vděčnosti všem těm americkým chlapcům, včetně těch československého původu, kteří bojovali a umírali pro svobodu demokratického světa a jimž vděčíme za to, že ještě dnes žijeme ve svobodné Americe.

Český národní hřbitov je jeden z mála v Chicagu, kde se tomuto dnu věnuje rok co rok tolik pozornosti a kde se konají tak důstojné vzpomínkové obřady. Zajistě si zaslouží co největší účastí naší krajaňské veřejnosti. Tudíž očekáváme také z vašich řad co největší návštěvu.

Těšíme se na shledanou.

*Český národní hřbitov
Bohumil Vydra, předseda
Karel Halaška, tajemník*

Členské příspěvky a dary odboček

Oblast Manhattan, Yorkville, New York	\$100.00
Odbočka Orange County, California, za odznaky	38.50

Dary na činnost ČSNRA

Marie Fichtel, Ill.	\$ 15.00
Jan Sinagl, Switzerland	10.00
Jan Zafouk, Canada	10.00

Zpráva z odbočky Milan Rastislav Štefánik, Illinois

Změna v předsednictvu odbočky ČSNRA — Gen. Milan Rastislav Štefánik v Illinois "Štefánik" si zvolil nový výbor pro rok 1987 na valné hromadě, konané v sobotu 21. února ve spolkové místnosti AVON Township Center v Round Lake. Stalo se tak za přítomnosti 18 členů a po schválení zpráv odstupujících činovníků a po udělení absolutoria.

V obsazení úřadů nastala změna v předsednictvu odbočky. Předsedou se stal br. Boris Kraupner a s. Bláža Laurichová, vdova po Dr. Laurichovi, spoluzakladateli odbočky, byla zvolena za místopředsedkyni.

Br. Ing. Dellin, předseda odbočky od založení, t.j. 17. ledna 1964, tedy plných 23 let, resignoval a nominaci na rok 1987 nepřijal s odůvodněním, že by rád viděl, aby na jeho místo nastoupil někdo mladší. Věříme, že br. Dellin, původce a spoluzakladatel odbočky bude mezi nás s jeho paní i nadále chodit a v činnosti pro naši organizaci pokračovat a pomáhat, kde bude moci.

My se s ním tedy neloučíme, ale jen chceme mu u příležitosti jeho resignace na úřad předsedy za obětavou vlasteneckou spolupráci ve společném odboji v rámci organizace ČSNRA jménem nás všech v naší odbočce srdečně poděkovat. Začátek se založením a s organizováním po roztroušených vesnicích a farmách zde na severu nebyl lehký, a jen jeho pevná víra ve spravedlivý zítřek a obnovení svobody doma dodávaly mu síly k udržení odbočky v chodu. Jeho zájem o vše, co se doma dělo a děje ho stále nutilo k tomu, aby povzbuzoval exulanty a starokrajany, aby na domov nezapomínali a aby se aktivně zapojili do společné práce pro jeho osvobození.

My, kteří jsme z Československa odešli hned po únorovém puči v roce 1948, jsme nevěřili, že na osvobození budeme čekat ještě v roce 1987. Někteří jsme byli větší optimisté, někteří menší, ale všichni jsme doufali, že se toho okamžiku dočkáme. Avšak osud rozhodl jinak.

Mnozí z nás a mezi nimi několik spoluzakladatelů odbočky již odešlo tam, odkud není návratu a my ostatní jsme zestárlí a smířili se s tím, že už se domů vracet nebudeme. Samozřejmě jsme vděční osudu, že za daných poměrů mohli jsme založit dobré existence pro sebe a své rodiny v Americe. Přesto ale na náš lid doma nezapomínáme a věříme, že mu svoboda bude navrácena. Ale musíme všichni přiložit ruku k dílu a v rámci našich možností a schopností pomáhat, kde můžeme, zvláště zapojením se do činnosti ČSNRA.

Ještě jednou, Edo, za vykonanou záslužnou práci v naší odbočce, srdečné díky a těšíme se na další spolupráci. *K.H.*

Oblastní výbor ČSNRA Michigan

V rámci kulturních pořadů "Pražská kavárna" 1. března Oblastní výbor uvedl československý film "Ostře sledované vlaky" podle stejnojmenné povídky Bohumila Hrabala. Film byl odměněn v roce 1969. Před filmem byla uvedena groteska "Stanley Laurel a Olivera Hardyho".

WALDEMAR MATUŠKA V DETROITU!

Oblastnímu výboru ČSNRA se ve spolupráci se Sokolem Detroit podařilo zajistit vystoupení populárního českoslo-

venského zpěváka Waldemara Matušky a jeho ženy Olgy, též zpěvačky, v Detroitu. Pořad se bude konat 29. května 1987 v 8 hod. večer v Sokole Detroit Cultural Center, 23600 W. Warren Ave., Dearborn, Michigan 48127. Manželé Matuškoví nedávno emigrovali do USA. Doufáme, že československá exilová veřejnost jakož i příznivci country & western se dostaví v hojném počtu. Bližší podrobnosti o programu budou oznámeny později.

Odbočka Los Angeles a Orange County, California

OSLAVA NAROZENIN TGM S JÁROU KOHOUTEM

137. narozenin prvního prezidenta Československé republiky Tomáše G. Masaryka bylo vzpomenuo 7. března v Santa Ana, Calif. Oslavu, kterou připravily odbočky ČSNRA v Los Angeles a v Orange County, účinně podpořili krajské organizace v Los Angeles. Nejen že vyzvali své členy k účasti, ale přišli také jejich zástupci: Otec Popelka z Katolické Misie; pánové Dobiáš, Krátký a Marlow ze Společnosti pro Vědy a Umění; pánové Liška a Špinka ze Sokola. Příjemným překvapením byla účast krajanů; sešlo se jich daleko více než pořadatelé očekávali.

Oslavu zahájil a hosty přivítal br. Zemánek. Po národních hymnách a Smetanových polkách, které zahrála na klavír ses. Šabacká, měl Dr. Breber poutavý projev o TGM. Věnoval se především méně známé aktivitě prezidenta Osvoboditele.

Pěvecký kroužek Sokola Los Angeles, který vystupuje v malebných lidových krojích, zazpíval několik písní. Byly mezi nimi i písně *Teče voda teče* a *Ach synku, synku*. Tato skupina, kterou vede paní Riesner a doprovází prof. Votruba s panem Malým, vystupuje na mnoha krajských podnikách a sklízí zasloužilé uznání.

Zbytek programu patřil věčně mladému Járu Kohoutovi. Jeho písničky, tanec a povídání veselé i vážné nikdy nezevšední. Je dobře, že své umění má také na videokazetě, kterou si od něj mohou krajané koupit stejně jako knihu o jeho životě.

Úspěšný večer byl zakončen volnou zábavou s občerstvením, které připravily členky odbočky Orange County. Přitom si mohli hosté i účinkující prohlédnout výstavku knih k prodeji; připravil ji br. Konvička z Los Angeles. *ffv*

Odbočka San Diego

ROČNÍ BILANCE ODBOČKY ČSNRA SAN DIEGO

V neděli 22. února 1987 sešli se členové odbočky ČSNRA San Diego na výroční schůzi v Del Mar, kterou řídila předsedkyně dr. Marie Dolanská. Zpráva jednatele Jožky Pejskara svědčila o bohaté kulturní a společenské činnosti v uplynulém období. Odbočka má sice jen 40 členů, avšak její akce a podniky navštěvují desítky dalších krajanů z jižní oblasti Kalifornie. Byla uspořádána tři filmová představení, klavírní koncert Jany Kašparové a tři přednášky. Zdařilá byla rovněž krajská slavnost, piknik ve Fallbrooku. Výtěžek z pikniku, jak uvedla pokladní Jiřina Dražilová umožnil pořádání všech kulturních podniků, z nichž byla nejzdařilejší přednáška manželů Liškových o jejich cestě kolem světa a dále přednáška dr. Jiřího Brebera o Indii a Nepálu. Rovněž přednáška prof. Hugo Jelínka o krajinářské a velehorské fotografii patřila ke zdařilým podnikům odbočky. Na měsíc duben připravuje odbočka literární

odpoledne, a 7. června pořádá již po šesté tradiční krajskou slavnost ve Fallbrook, a to opět za účasti krojované taneční skupiny a dámského pěveckého sboru Sokola Los Angeles. Výroční schůze odbočky ocenila zasloužnou činnost ústředí Čs. národní rady americké v Chicagu, především v úsilí o plnění lidských práv v Československu, jak se k ním zavázal čs. komunistický režim v Helsinkách.

Volby nového výboru byly jednomyslně schváleny. Předsedkyní zůstává nadále dr. M. Dolanská, místopředsedy Josef Zavřel a dr. Jiří Haškovec, jednatelkou Eva Franklínová, pokladní Jiřina Dražilová, kulturním referentem dr. Jaroslav Mráček, tisk. referentem Jožka Pejskar, zapisovatelkou Eva Sullengerová a zvoleno dalších sedm členů výboru. *ar.*

Pozvání

University of Chicago oslavuje T. G. Masaryka ve dnech 11. a 12. května 1987 a Československá národní rada americká je spolupořadatelem. Slavnostní večírek se bude konat 11. května 1987 v International Hall na kampusu v 7 hodin večer. Programu se zúčastní známý čsl. pianista Rudolf Firkušný a řada jiných významných hostů. Je to jedinečná příležitost pro krajané, členy ČSNRA a přátel Československa se zúčastnit této výjimečné slavnosti.

Počet sedadel je omezen a proto ČSNRA doporučuje, aby si každý sedadlo zamluvil buď písemně na ČSNRA, 2137 S. Lombard Ave., Cicero, Ill. 60650, nebo telefonicky 656-1117. Adresa: International House, 1414 East 59th Str., Chicago, Illinois. Parkování v ulicích nebo si můžete zmluvit místo na autobusu, který vypravuje ČSNRA. Autobus bude zaparkován za budovou "Olympic" za úřadovnou ČSNRA — cena \$3.00. Odjezd v 6 hod. večer. Víťame dobrovolný dar na úhradu výloh spojených s touto slavností.

Dvacátý Slet Sokola USA a národní gymnastická soutěž ve Washingtonu

Sokol USA pořádá historický XX. Slet a současně vzpomínkovou oslavu k 125. výročí založení Sokola v Praze, Československu Dr. Miroslavem Tyršem. Oslavy se budou konat 24.—27. června 1987 ve Washingtonu, D.C. — Sokol USA, zve všechny

čtenáře Věstníku, aby se zúčastnili. Sokol USA nabízí "Sokol Holiday Special" ubytování atd. Informace obdržíte dopisem na adresu: Sister Louise Botsko, 233 Omar Str., Struthers, Ohio 44471.

COMMEMORATING 125 YEARS OF THE INTERNATIONAL SOKOL MOVEMENT

ČSA

nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe

jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy
životních pojistek plně zabezpečujících
vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky
poskytující pravidelný starobní důchod
jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

"Pioneer of Fraternal Life Insurance"

CSA PLAZA • 2701 SOUTH HARLEM AVENUE • BERWYN, IL 60402
Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

V Ě S T N Í K

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

FIRST CLASS MAIL

ADDRESS CORRECTION REQUESTED

436